

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA
GEOLOGICZNEGO
W ROKU ADMINISTRACYJNYM 1954/1955

(od dnia 12. IX. 1954 — dn. 3. VI. 1955)

1. SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO

W okresie sprawozdawczym Polskie Towarzystwo Geologiczne wydało następujące pozycje wydawnicze: zeszyt 4 t. XXII Rocznika P. T. G., ark. wyd. 11,25 oraz trzeci zeszyt cz. I monografii W. Friedberga „Mięczaki mioceńskie ziem polskich i krajów sąsiednich“, 14 ark. wyd., poza tym oddano do realizacji Państwowemu Wydawnictwu Naukowemu t. XXIII (1953) Rocznika P. T. G. oraz z. 1, 2—3 tomu XXIV (1954) i t. sudecki z. 1 oraz t. lubelski Regionalnej Geologii Polski. Przygotowano redakcyjnie z. 4 t. XXIV Rocznika (1954).

Stan biblioteki Towarzystwa wynosi na koniec okresu sprawozdawczego 5629 pozycji, w tym tomów lub roczników czasopism 4305; wydawnictw zwartych 1324. W ramach wymiany zagranicznej wysłano 692 zeszyty Rocznika, 392 egz. Mięczaków W. Friedberga i 18 egz. Regionalnej Geologii Polski — razem 1102 egz. Otrzymano zaś 496 egz. wydawnictw obcych, w tym 133 czasopism i 163 wydawnictw zwartych. Nowych pozycji wymiennych przybyło 37. W okresie sprawozdawczym oprawiono 200 tomów z biblioteki Towarzystwa. W dalszym ciągu trwa praca nad sporządzaniem kartkowego rzeczowego katalogu biblioteki.

W roku sprawozdawczym liczba członków Towarzystwa wzrosła o 48 osób i wynosi 605 członków zwyczajnych i 8 honorowych.

Sekretariat Towarzystwa załatwił w tym okresie 2895 pism, z czego otrzymano 464 pisma, a wysłano 562 pisma i 1861 komunikatów i wiadomości.

W dniach 3—5 czerwca 1955 r. odbył się XXVIII zjazd naukowy Polskiego Towarzystwa Geologicznego w Szczecinie i na Pomorzu zachodnim.

Zarząd Główny P. T. G. podjął inicjatywę mającą na celu utrzymanie nauczania geologii w klasie XI szkół ogólnokształcących. Wyłoniona delegacja złożyła wicepremierowi Jędrzychowskiemu oraz ministrowi oświaty memoriały dotyczące tej sprawy.

ZESTAWIENIE KASOWE

z roku 1954/55

dla walnego zjazdu delegatów PTG
w dniu 3. VI. 1955 r. w Szczecinie

Dochody:		Wydatki:	
1. Saldo z r. 1953/54	80559,19	1. Wydatki związane z wy-	
2. Subwencje PAN	170000,—	dawnictwami:	
3. Wkładki członków	10341,—	honoraria	3148,—
4. Sprzedaż wydawnictw	6159,82	druk	53680,—
Obrót ogólny	267060,01	2. Płace personelu admini-	
		stracyjnego i ubezpiecz.	30913,71
		3. Inne wynagrodzenia	4979,—
		4. Podróże służbowe	4748,15
		5. Sekretariat	7174,80
		6. Biblioteka	9280,50
		7. Inwentarz	2693,03
		8. Zakup Rocznika dla	
		członków	15283,—
		9. Zjazd w r. 1954	49538,64
		10. Subwencje dla Oddziałów	
		PTG	6582,02
		11. Saldo	79039,16
		Obrót ogólny	267060,01

Komisja rewizyjna:

K. Ciszewska
W. Krach
J. Poborski

Skarbnik PTG

A. Gawel

2. SPRAWOZDANIE

ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO
Z R. 1954/55

W r. 1954/55 odbyło się walne zebranie członków oddziału krakowskiego oraz 22 posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

18 października 1954 — mgr inż. St. D e p o w s k i, „Geologia w służbie przemysłu naftowego Związku Radzieckiego“;

25 października 1954 — prof. dr St. K r a j e w s k i, „Działalność naukowa prof. M. L u g e o n a, członka honorowego P. T. G.“;

8 listopada 1954 — doc. dr St. D ż u ł y ń s k i i mgr A. R a d o m s k i, „W sprawie genezy niektórych hieroglifów mechanicznego pochodzenia oraz problem sedymentacji ławic piaskowych fliszu“;

15 listopada 1954 — prof. dr H. Ś w i d z i ń s k i, „Geologia i wody mineralne Krynicy“;

22 listopada 1954 — mgr F. M i t u r a, „Inoceramy górno-kredowe Bachowic i Siedlca“;

29 listopada 1954 — prof. dr W. K r a c h, „Rozważania na temat stratygrafii miocenu w Polsce“;

6 grudnia 1954 — prof. dr M. K s i ą ż k i e w i c z, „Jura i kreda Bachowic“;

13 grudnia 1954 — prof. dr T. Bocheński, „Znaczenie analizy sporowej dla stratygrafii karbonu i korelacji pokładów węgla“;

20 grudnia 1954 — dr E. Panow, „Przyczynek do tektoniki niecki nadnidziańskiej“;

10 stycznia 1955 — prof. dr K. Smulikowski, „Bezwzględne datowanie wieku intruzji plutonicznych“;

14 lutego 1955 — mgr S. Klimek i mgr L. Koszarski, „W sprawie wieku dolomitów ze Zbrzy“;

21 lutego 1955 — mgr I. Kinle, „Próba systematyki hieroglifów organicznego pochodzenia fliszu karpackiego“;

28 lutego 1955 — mgr inż. K. Bogacz, „Północna krawędź rowu krzeszowickiego między Filipowicami a Krzeszowicami“;

7 marca 1955 — doc. dr St. Dżułyński, „Rola wody w tektonice planetarnej“;

14 marca 1955 — doc. dr A. Michalik, „W sprawie genezy zlepieńca koperszadzkiego w Tatrach“;

21 marca 1955 — mgr inż. K. Birkenmajer, „Zasady systematyki i nomenklatury typów warstwowań we fliszu“;

28 marca 1955 — mgr inż. A. Kisłowski, „Budowa geologiczna wysadu kłodawskiego między Kłodawą a Izbicą w świetle danych geofizycznych“ (posiedzenie zamknięte);

4 kwietnia 1955 — doc. dr Cz. Poborski, „Metan w kopalniach węgla jako „minerał“ pożyteczny“;

18 kwietnia 1955 — dr E. Panow, „Astart w paśmie krakowsko-wieluńskim i zmiany facjalne w górnej jurze“;

25 kwietnia 1955 — doc. dr St. Siedlecki, „Problem jednolitości stratygrafii oraz zagadnienie sedymentacyjne triasu Górnego Śląska“;

2 maja 1955 — prof. dr W. Goetel, „Osiągnięcia geologii polskiej w okresie 10-lecia Polski Ludowej“;

19 maja 1955 — prof. dr Bedřich Bouček (ČSR), „Występowanie skał egzotycznych w starszym trzeciorzędzie i kredzie Karpat śląsko-morawskich“.

Przeciętna frekwencja na tych odczytach wynosiła 82 osoby.

Ponadto został wygłoszony w Krakowie cykl odczytów popularnonaukowych pt.: „Budowa geologiczna Polski“ składający się z 9 odczytów:

mgr inż. K. Birkenmajer, „Polska na tle budowy geologicznej Europy“;

mgr W. Żabiński, „Budowa geologiczna Sudetów i ich przedgórze“;

doc. dr A. Oberc, „Budowa geologiczna Wyżyny Śląsko-Krakowskiej“;

mgr A. Radomski, „Budowa geologiczna Gór Świętokrzyskich“;

mgr inż. A. Kleczkowski, „Budowa geologiczna Polski północnej“;

mgr S. Geroch, „Budowa geologiczna Karpat polskich i ich stosunek do przedmurza“;

Rafał Unrug, „Historia epoki lodowej w Polsce“;

mgr R. Gradziński, „Kras w Polsce“;

mgr J. Pokorny, „Regiony morfologiczne Polski“.

3. SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO Z OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO 1954/55

Zarząd pełnił swe obowiązki od 2 czerwca 1954 do 18 maja 1955. W tym okresie odbyły się posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

17 listopada 1954 — prof. dr M. T u r n a u - M o r a w s k a, „Znaczenie analizy minerałów ciężkich w rozwiązywaniu zagadnień geologicznych“;

1 grudnia 1954 — mgr inż. J. B u r e k, „Oznaczanie wieku bezwzględnego metodami promieniotwórczymi“;

15 grudnia 1954 — mgr J. C z e r m i ń s k i, „Dolomityzacja skał węglanowych dewonu Gór Świętokrzyskich“;

5 stycznia 1955 — mgr Zb. M o s s o c z y, „Preglacjalna dolina górnej Warty i próba odtworzenia jej historii w plejstocenie“;

26 stycznia 1955 — prof. L. S a w i c k i, „Zagadnienie wieku wydm“;

16 lutego 1955 — prof. dr H. Ś w i d z i ń s k i, „Geologia i wody mineralne w Krynicy“;

23 lutego 1955 — prof. dr M. K s i ą ż k i ę w i c z, „Jura i kreda Ba-chowic“;

9 marca 1955 — mgr S. K l i m e k i mgr L. K o s z a r s k i, „Stratygrafia środkowego dewonu Dębника pod Krakowem i porównanie z sąsiednimi obszarami dewońskimi“;

23 marca 1955 — mgr inż. K. B i r k e n m a j e r, „Zasady systematyki i nomenklatury typów warstwowań we fliszu“;

20 kwietnia 1955 — kand. K. Ł y d k a, „O petrografii i sedymentacji pstręgo piaskowca regionu śląsko-krakowskiego“;

11 maja 1955 — prof. dr Bedřich B o u č e k, „Nowe badania nad stratygrafią i paleogeografią barrandienu“;

18 maja 1955 — prof. mgr K. P o ż a r y s k a, „O powstawaniu gatunku na przykładzie otwornic“.

Ponadto w okresie sprawozdawczym zarząd oddziału zorganizował szereg odczytów popularno-naukowych:

prof. dr T u r n a u - M o r a w s k a, „Postępy nauki radzieckiej w odczytywaniu dziejów kamienia“;

doc. kand. Z. K i e l a n, „Historia rozwoju kręgowców“;

prof. dr E. P a s s e n d o r f e r, „Jak powstały góry“;

mgr A. U r b a n e k, „Powstanie pojęcia rozwoju w paleontologii“;

prof. dr Br. H a l i c k i, „Antarktyda, zagadka geologiczna“;

prof. dr K. S m u l i k o w s k i, „Promieniotwórczość Ziemi“;

mgr J. C z e r m i ń s k i, „Powstanie złóż fosforytów“;

prof. dr St. K r a j e w s k i, „Ropa naftowa i jej złoża“;

doc. mgr K. G u z i k, „Geologia inżynierska w służbie budownictwa“;

prof. dr K. M a ś l a n k i ę w i c z, „Ignacy Domeyko wielki przyrodnik i twórca górnictwa w Chile“.

W wymienionym okresie sprawozdawczym odbyło się osiem posiedzeń zarządu oddziału.

Zarząd podjął inicjatywę uczczenia pamięci prof. Jana L e w i ń s k i e g o. W porozumieniu z zarządem głównym postanowiono poświęcić jeden z zeszytów Rocznika pamięci tego uczonego.

Zarząd oddziału wziął czynny udział w akcji podjętej przez zarząd główny w mającej na celu utrzymanie nauczania geologii w XI klasie szkół ogólnokształcących.

Oddział warszawski liczy 227 członków zwyczajnych i 2 honorowych.

W okresie sprawozdawczym sekretariat oddziału przyjął 63 pisma, a wysłał 76 prócz zawiadomień o odczytach naukowych i popularnych.

4. SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU ODDZIAŁU WROCŁAWSKIEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO Z OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO 1954/55

W okresie sprawozdawczym odbyło się 14 posiedzeń naukowych z następującymi referatami:

14 października 1954 — prof. dr M. T u r n a u - M o r a w s k a, „Postępy nauki radzieckiej w dziedzinie petrografii“;

28 października 1954 — prof. dr St. M a c k ó, „Dolno-miocenska flora pyłkowa z doliny Kłodnicy koło Gliwic na Górnym Śląsku“;

11 listopada 1954 — prof. dr St. K r a j e w s k i, „Maurice L u g e o n, wielki szwajcarski tektonik“;

18 listopada 1954 — prof. dr J. Z w i e r z y c k i, „Występowanie cyny w przyrodzie“;

2 grudnia 1954 — prof. dr Z b. R y z i e w i c z, „Periodyczność w ewolucji kręgowców“;

9 grudnia 1954 — prof. dr H. Ś w i d z i ń s k i, „Geologia i wody mineralne Krynicy“;

16 grudnia 1954 — dr inż. A. T r e m b e c k i, „Postępy w dziedzinie obliczania zasobów mineralnych“;

3 marca 1955 — prof. dr A. K o s i b a, „Zagadnienie dryftu i lądolodu grenlandzkiego z punktu widzenia geologicznego“;

10 marca 1955 — prof. dr Br. H a l i c k i, „Geologiczne problemy Antarktydy“;

31 marca 1955 — mgr J. T e i s s e y r e, „Zagadnienia geologiczne a złoża wód mineralnych“;

21 kwietnia 1955 — mgr J. J e r z m a ń s k i, „Bazalty występujące na obszarze między Jaworem a Złotoryją“;

28 kwietnia 1955 — mgr J. G i e r w i e l a n i e c, „Zagadnienie plutonu granitowego między Jaworem a Złotoryją“;

19 maja 1955 — mgr A. G r o c h o l s k i, „Spostrzeżenia geologiczne z okolic Bolesławia“;

26 maja 1955 — doc. dr St. R a d w a ń s k i, „Budowa geologiczna obniżenia dusznickiego i przyległej części Gór Stołowych“.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 posiedzenia zarządu oraz walne zebranie członków oddziału wrocławskiego, na którym dokonano wyborów. Przewodniczącym został wybrany ponownie prof. K. M a ś l a n k i e w i c z, skład zarządu pozostał bez zmian.

Ilość członków oddziału wrocławskiego wynosi 82 osoby.

WALNY ZJAZD DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO
W DNIU 3 CZERWCA 1955 R. W SZCZECINIE

W dniu 3 czerwca 1955 r. w godz. 17.15—20.40 w auli Politechniki w Szczecinie, przy al. Piastów 50 odbyło się walne zebranie delegatów oddziałów (krakowskiego, warszawskiego i wrocławskiego) Polskiego Towarzystwa Geologicznego z udziałem 47 delegatów i 12 członków zarządu głównego. Na porządku dziennym walnego zebrania znajdowały się:

1. otworzenie walnego zebrania,
2. wybór przewodniczącego oraz sekretarzy walnego zebrania,
3. odczytanie protokołu z ostatniego walnego zebrania w dniu 12 września 1954 r. w Krakowie,
4. sprawozdanie z działalności zarządu głównego i oddziałów P. T. G.,
5. sprawozdanie komisji rewizyjnej P. T. G.,
6. dyskusja nad sprawozdaniami,
7. wniosek komisji rewizyjnej o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi,
8. wybory nowego zarządu głównego i głównej komisji rewizyjnej,
9. wnioski zarządu głównego i oddziałów Towarzystwa,
10. wolne wnioski i interpelacje.

Zebranie zagał prof. dr F. Bieda, na którego propozycję przewodniczącym walnego zebrania został wybrany prof. dr inż. J. Z wier z y c k i, sekretarzami zaś mgr H. D z i e d z i c o w a i mgr A. M a j e r o w i c z. Z kolei mgr inż. K. B i r k e n m a j e r odczytał protokół z ostatniego walnego zebrania delegatów P. T. G. w r. 1954 w Krakowie, który został jednogłośnie przyjęty bez poprawek.

Do porządku dziennego przez aklamację został przyjęty nagły wniosek zarządu głównego przedstawiony przez prof. dr F. Biedę w sprawie zmian w statucie P. T. G. (jako punkt 7A porządku dziennego).

Sprawozdanie ogólne z działalności zarządu głównego z roku 1954/55 odczytał prof. dr F. Bieda, sprawozdanie rzeczowe z działalności zarządu głównego i oddziału krakowskiego przedstawił mgr inż. K. B i r k e n m a j e r. W oddziale krakowskim odbyły się 22 posiedzenia naukowe i wygłoszonych zostało 9 odczytów popularnonaukowych. Sprawozdanie skarbnika przedłożył prof. dr A. G a w e ł. Następnie sprawozdanie z oddziału warszawskiego przedstawił przewodniczący prof. L. S a w i c k i, komunikując między innymi, że w oddziale odbyło się 12 posiedzeń naukowych i 10 odczytów popularnonaukowych. Sprawozdanie z działalności oddziału wrocławskiego przedstawił przewodniczący prof. dr K. M a ś l a n k i e w i c z; odbyło się tam 14 posiedzeń naukowych. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej przedłożyła przewodnicząca doc. dr K. S k o c z y l a s - C i s z e w s k a, stawiając wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu. Wniosek został przyjęty przez aklamację.

Na propozycję profesora dra E. P a s s e n d o r f e r a przyjęty został skład „komisji matki“ w osobach: prof. dr M. K a m i e ń s k i, prof. dr K. M a ś l a n k i e w i c z i prof. L. S a w i c k i.

Prof. dr F. Bieda przedstawił konieczność pewnych uzupełnień w §§ 23, 28, 44 Statutu P. T. G. w związku z trudnościami, jakie wyłoniły się ostatnio. Po krótkiej dyskusji przyjęto jednomyślnie następujące uzupełnienia Statutu po § 49:

§ 49 a zamiast § 23. Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geologicznego składa się z przewodniczącego, 3 zastępców przewodniczącego, sekretarza, zastępcy sekretarza, skarbnika, zastępcy skarbnika i 14 członków zarządu.

§ 49 b zamiast § 28. Przewodniczący P. T. G. reprezentuje Towarzystwo wobec wszystkich władz i instytucji państwowych oraz naukowych. Wszystkie pisma i obwieszczenia pochodzące od Towarzystwa podpisuje przewodniczący względnie jeden z jego zastępców oraz sekretarz względnie jego zastępca. Wszystkie zlecenia kasowe (czeki, przelewy itp.) podpisuje przewodniczący lub jeden z jego zastępców oraz skarbnik lub jego zastępca.

§ 49 c zamiast § 44. W walnym zjeździe delegatów P. T. G. biorą udział członkowie Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej, członkowie honorowi i delegaci oddziałów. Oddziały wybierają w walnych zebraniach oddziałów delegatów w ilości: jeden delegat na dwudziestu członków oddziału. Zaczętą dwudziestkę liczy się również za jeden głos.

Przyjęty został następnie wniosek zarządu głównego, aby w roku 1956 odbyć zjazd naukowy w Lublinie i na Roztoczu.

Z kolei bardzo ożywioną dyskusję wywołał punkt porządku dziennego omawiający kwestię podwyższenia składki członkowskiej. Dotychczas członkowie Polskiego Towarzystwa Geologicznego otrzymywali wydawnictwa Towarzystwa bez specjalnej dopłaty na zasadzie uprawnień członkowskich i zapłacenia rocznej składki w wysokości 25 zł. Składka ta oczywiście nie pokrywała kosztów wydawnictw, które były finansowane przez Polską Akademię Nauk. Począwszy od roku 1956 na zarządzenie PAN egzemplarze przeznaczone dla członków mają być pokrywane ze składek członkowskich, stąd też zachodzi konieczność podwyższenia składki rocznej aż do 70 zł (o 280%). W wypowiedziach delegaci podkreślali, że uzależnienie wysokości składek od kosztów wydawnictwa jest bardzo niebezpieczne, gdyż ogranicza to możliwość druku prac w wydawnictwach P. T. G., zwłaszcza odnośnie do większych i zawierających kosztowne ilustracje prac paleontologicznych. Ograniczenie takie jest sprzeczne z interesem nauk geologicznych w Polsce. Postanowiono podnieść składkę roczną do 50 zł i równocześnie wystosować list do PAN w sprawie uzyskania subwencji na wydawnictwa P. T. G. dla członków. W wypadku odmowy ze strony PAN upoważniono przewodniczącego P. T. G. do podwyższenia składki członkowskiej rocznej do 70 zł począwszy od r. 1956.

Na wniosek „komisji matki“ odczytany przez prof. L. Sawickiego zebrani wybrali nowy skład zarządu głównego z kadencją na lata 1955/1956—1956/1957 w składzie:

Prezydium:

przewodniczący	prof. dr F. Bieda,
wiceprzewodniczący	prof. dr M. Książkiewicz, prof. dr E. Passendorfer, prof. dr A. Tokarski,
sekretarz	mgr inż. K. Birkenmajer,
zastępca sekretarza	mgr E. Łuczowska,
skarbnik	mgr S. Geroch,
zastępca skarbnika	mgr R. Gradziński.

Członkowie Zarządu: prof. dr T. Bocheński, doc. dr A. Czekałska, prof. dr A. Gawęł, prof. dr M. Kamieński, prof. dr inż. R.

Krajewski, prof. dr Z. Pazdro, prof. dr W. Pożaryski, doc. dr S. Siedlecki, prof. dr S. Sokołowski, prof. dr H. Świdziński, prof. dr H. Teisseyre, mgr C. Żak. Ponadto z urzędu przewodniczącego oddziału wchodzi do Zarządu Głównego prof. L. Sawicki (oddział warszawski) i prof. dr K. Maślankiewicz (oddział wrocławski).

Główna komisja rewizyjna została wybrana w składzie: przewodnicząca doc. dr K. Skoczylas-Ciszewska, członkowie: prof. dr W. Krach i prof. dr inż. J. Poborski.

W wolnych wnioskach wypowiedziano się (prof. M. Kamiński i prof. dr K. Maślankiewicz) za rozbudowaniem akcji popularyzacji wiedzy geologicznej w oddziałach, zwłaszcza jeżeli chodzi o doksztalcenie członków P. T. G. w znajomości problematyki regionalnej przez organizowanie odpowiednich wycieczek pod naukowym kierownictwem specjalistów. Można by to organizować w formie zjazdów regionalnych. Uchwalono również apel do nowego zarządu głównego, aby dołożył wszelkich starań co do terminowego wydania tomu sudeckiego Regionalnej Geologii Polski, w związku z niepokojącymi wiadomościami, że Państwowe Wydawnictwo Naukowe zamierza odłożyć drukowanie tej monografii do roku 1957. Również uchwalono protest przeciwko próbom ze strony Państwowego Wydawnictwa Naukowego co do ograniczenia objętości Rocznika Polskiego Towarzystwa Geologicznego.

Poruszono także sprawę przyjmowania do Polskiego Towarzystwa Geologicznego studentów ostatnich lat geologii. Po krótkiej dyskusji uchwalono przyjmować do P. T. G. geologów po ukończeniu studiów.

Na wniosek prof. dra K. Maślankiewicza walny zjazd uchwalił rezolucję, którą postanowiono przesłać do Ministra Leśnictwa P. R. L. i Instytutu Ochrony Przyrody PAN o następującym brzmieniu:

„Walne zebranie delegatów oddziałów Polskiego Towarzystwa Geologicznego odbyte w Szczecinie w dniu 3 czerwca 1955 r. wyraża radość z powodu utworzenia parków narodowych: Tatrzańskiego, Pienińskiego i Babiogórskiego, jak i utworzenia mniejszych rezerwatów, w których ochronie poddane są zabytki przyrody nieożywionej“.

Na tym obrady walnego zjazdu zakończono.

Sekretarz
K. Birkenmajer

SPRAWOZDANIE

Z XXVIII ZJAZDU NAUKOWEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO W SZCZECINIE

W dniach 3—5 czerwca 1955 roku odbył się w Szczecinie i na terenie Pomorza zachodniego XXVIII zjazd naukowy Polskiego Towarzystwa Geologicznego dla uczczenia 10-lecia przyłączenia tych ziem do Polski. Tematyka zjazdu obejmowała jurę górną, kredę górną i czwartorzęd północno-zachodniego Pomorza.

Kierownictwo naukowe i organizacyjne zjazdu objął prof. dr Z. Pazdro (Gdańsk), poza którym w skład komitetu weszli: doc. dr A. Czekalska (Poznań) i prof. dr B. Krygowski (Poznań).

W zjeździe uczestniczyło 200 osób ze wszystkich ośrodków geologicznych Polski oraz dwóch gości zagranicznych, prof. U. D. Jelin (ZSRR) i prof. dr E. Bončev (Bułgaria).

Otwarcia zjazdu dokonał przewodniczący Polskiego Towarzystwa Geologicznego prof. dr F. Bieda w auli Politechniki w Szczecinie w dniu 3. VI. o godz. 10.45. W przemówieniu podkreślił on motywy wyboru miejsca zjazdu i znaczenie, jakie ma poznanie budowy geologicznej Pomorza północno-zachodniego dla zrozumienia struktury podłoża Polski północnej i środkowej. Polskie Towarzystwo Geologiczne, doceniając znaczenie ziem zachodnich dla Polski, już kilkakrotnie odbywało na nich zjazdy. I tak w roku 1946 odbył się zjazd w Sudetach, w roku 1948 zjazd w regionie toruńsko-mazurskim, a w 1951 ponownie w Sudetach. Zjazd szczeciński jest zatem czwartym z kolei zjazdem Towarzystwa na ziemiach zachodnich.

Następnie przewodniczący złożył podziękowanie w imieniu P. T. G. prezesowi Polskiej Akademii Nauk prof. drowi J. Dembowskemu i sekretarzowi III Wydziału PAN, prof. drowi M. Śmiałowskiemu za udzielenie subwencji na zjazd, przewodniczącemu Komitetu Geologicznego PAN prof. drowi J. Samsonowiczowi za poparcie, z jakim spotkała się inicjatywa zjazdu, wreszcie organizatorom zjazdu w osobach prof. dra Z. Pazdry, doc. dr A. Czekalskiej i prof. dra B. Krygowskiego oraz rektorowi i zastępcy rektora dla spraw administracyjnych Politechniki w Szczecinie za udzielenie pomocy przy organizacji zjazdu.

Z kolei prof. dr Bieda powitał gości zjazdu w osobach dyrektora mgra F. Szczępańskiego (przedstawiciel Centralnego Urzędu Geologii), profesora dra Wł. Pożaryskiego (przedstawiciel Instytutu Geologicznego), gości zagranicznych profesora dra E. Bončeva (Bułgaria) i profesora dra M. D. Jelina (ZSRR) oraz wszystkich obecnych.

Następnie prof. dr Z. Pazdro podał komunikaty organizacyjne, zaś sekretarz zarządu głównego P. T. G. mgr inż. Birkenmajer odczytał telegram od prezesa Centralnego Urzędu Geologii, prof. dra inż. A. Bolewskiego.

Prof. dr E. Passendorfer, przewodniczący sesji naukowej otworzył część referatową. Pierwszy referat wygłosiła doc. dr A. Czekalska pt.: *Jura górna zachodniego Pomorza i jej rola w strukturze wału kujawsko-pomorskiego*. Odczyt ten wywołał ożywioną dyskusję zarówno nad stratygrafią, jak też tektoniką jury okolic Szczecina. Po przerwie prof. dr B. Krygowski wygłosił referat pt.: *Niektóre zagadnienia geologii i morfologii czwartorzędu Polski północno-zachodniej*. Dyskusja po odczytaniu została skrócona ze względu na spóźnioną porę (godz. 14.15) i przełożona na następne dni w terenie.

W godzinach popołudniowych odbyło się walne zebranie delegatów oddziałów Polskiego Towarzystwa Geologicznego (godz. 17.15) poprzedzone posiedzeniem zarządu głównego, w gmachu Politechniki. Uczestnicy zjazdu nie biorący udziału w walnym zebraniu zwiedzili w tym czasie miasto i port Szczecin.

W drugim dniu zjazdu uczestnicy udali się autobusami przez Szczecin — Dąbie — Goleniów — Przybiernów — Golczewo do kamieniołomu w Czarnogłowach, gdzie pod kierunkiem doc. dr A. Czekalskiej za-

poznali się z nadzwyczaj interesującą serią oksfordu górnego (sensu lato), kimerydu dolnego, środkowego i górnego typu północnego (pomorskiego), z bogatą fauną i płytkoszelfowym rozwojem osadów.

Po zwiedzeniu odsłonięcia w Czarnogłowach uczestnicy zjazdu podzielili się na dwie grupy: Grupa A pod kierunkiem doc. dr Anny Czekałskiej udała się do sąsiedniego odsłonięcia w Świętoszewie, gdzie uczestnicy wycieczki obejrżeli kimeryd górny, i portland, następnie zaś pojechali do Kłębów, gdzie w nieczynnym kamieniołomie oglądali oksford górny (sensu lato). Z Kłębów grupa A powróciła do Szczecina.

Grupa B pod kierunkiem prof. dr B. Krygowskiego pojechała przez Nowogard do Stargardu, gdzie na północny-zachód od miasta oglądano utwory morenowe opisane przez autorów niemieckich jako drumliny. Ze Stargardu grupa B wróciła do Szczecina.

W trzecim dniu zjazdu uczestnicy udali się autobusami na trasę: Szczecin — Niebuszewo — Szczecin — Podjuchy — Gorzów Wielkopolski — Skwierzyna — Międzychód — Międzyrzecz — Świebodzin, pod kierunkiem profesora dra B. Krygowskiego. W cegielni Niebuszewo położonej na morenowej wyniosłości warszewskiej, na północ od Szczecina oglądano krę oligoceńskich iłów septariowych i piasków szczecińskich zaburzonych glacitektonicznie. Następnie skierowano się przez Szczecin ku południowemu-wschodowi na prawy brzeg Odry. Tutaj w Podjuchach oglądano przekrój przez morenowy wał Puszczy Bukowej. Przekrój ten, bardzo interesujący, ukazuje pod utworami glacialnymi uważanymi przez prof. Krygowskiego za odpowiedniki Varsovien II i Varsovien I i rozdzielonymi serią fluwioglacialno-interglacialną — residualne kwarcyty mioceneńskie z odlewami łądyg roślinnych oraz dolnomastrychckie margle, tworzące krę w utworach plejstocenu. Budowa łuskowa pochodzenia glacitektonicznego jest cechą charakterystyczną wału Puszczy Bukowej.

W dalszym ciągu wycieczki uczestnicy obejrżeli bliżej wał Puszczy Bukowej z autostrady między Żydowem a Czarnowem, skąd rozciąga się bardzo pouczający widok na płaszczyznę dna Odry i Regalicy, Jezioro Dąbskie, Szczecin i port oraz rysującą się na horyzoncie wyniosłość warszewską.

Koło Gorzowa trasa przecięła dolny odcinek pradoliny toruńsko-eberswaldzkiej o szerokości ponad 20 km, a różnicy wzniesień między dnem a krawędziami ponad 40 m. W następnych odsłonięciach obserwowano utwory morenowo-fluwioglacialne (Goraj), kemowe (Pszczew-Policko), ily i piaski uważane za zastoiskowe (na zachód od Międzyrzecza) wieku zlodowacenia bałtyckiego oraz serię torfowo-gytiową prawdopodobnie ostatniego interglacjału (Rusinów), przykrytą gliną morenową zlodowacenia bałtyckiego. Uczestnicy udali się do Świebodzina, gdzie zjazd został rozwiązany.

Sekretarz

Krzysztof Birkenmajer